

PRZELICZYĆ (13) *vb pf*

e prawdopodobnie jasne (tak w prze-).

inf przeliczyć (4). ◇ *fut 2 sg* przeliczysz (2). ◇ *3 sg* przeliczy (1). ◇ *1 pl* przeliczym (1). ◇ *praet 3 sg m* przeliczył (1). ◇ *2 pl m pers* przeliczyliście (1). ◇ [*3 pl m pers* przeliczyli.] ◇ *imp 2 pl* przeliczcie (1). ◇ *con 3 sg m by* przeliczył (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde także XVIII w.

Policzyć, sprawdzić ilość; numerare PolAnt, Cn; dinumerare Vulg; censere a. recensere numerum, commetiri a. comprehendere numero, digerere in numerum, enumerare, inire numerum, pernumerare, subducere numerum a. rationem, transnumerare Cn [kogo, co] (13) : Przebież teras wśytki pokolenia Izraélkie/ od Daná áz do Beerśzewy/ á przelicźcie lud że będę wiedział poczet ludu. BudBib 2.Reg 24/2, Is 22/10; Syn Iowifzow Herkules nie zářpał řwych rzeczy: Przeliczył przednie woły: bo ie miał ná pieczy. Obaczył że nie wśytki KlonWor 23; [Potym kiedy drugi raz konie przeliczyli/ Alić záś wśyřtkie konie řpełná obaczyli ProtJałm 24v (Linde)].

Z przeczeniem lub w konstrukcji sugerującej przeczenie oznacza bardzo wielką ilość (5): RejWiz 167v; Ale kto to przeliczy/ iáko on [Leopolita] wiele ledá iáko á práwie mnichowřkie przekłáda. BudNT przedm c3; Potymem widźiał rzeřzą wielką ktorey nie mógł nikt przeliczyć WujNT Apoc 7/9; Ktoby przeliczył one wořłká o ktorych Prorok mowi: Tyřiące tyřiącow řłużyli mu/ y po dzieřięćkroć řto tyřiącow przed nim řtali? SkarKaz 6a; Ná iedwabie/ złotogłowy/ ogony/ y ferety/ y kárety/ vtrat nie przelicyz. SkarKazSej 705a; [řadną miarą po obu stronach wsi przeliczyć nie może, co tak niewymownie gęsto siedzą RadzPodróż 147].

Zwroty: »przeliczyć kořci [czyje]« [w tym: w kim (1)] = rozciágnąć na krzyżu tak, iż uwidaczniają się kořci (1): řkłoli nápoły ręce y nogi moje. A niepoczłowieczeńřku ieftem od nich řřácowan/ ták iż by řnadz řnadnie mógł przeliczyć kořci moje RejPs 32; [RejKat 28v].

»kořci [na kim] przeliczyć« [o kimś bardzo chudym] (1): A řam řię przed řię pořtem dręczył/ ták iřz kořci ná nim przeliczyć mógł. SkarŻyw 135.

»włosy na głowie przeliczyć« (1): ábychmy [...] záwždy chodzili w wielkiey rádořci przed oblicźnořcią Pána řwoiego: wiedząc to pewnie/ iż on y włosy ná głowie przeliczyć raczył wśyřtkich wiernych řwoich RejPos 269v.

Przen: Ocenić wielkořć (2) :

Z przeczeniem oznacza bardzo wielką ilość (1): Máłe y krotkie było ćierpienie nářze/ á wefele długe y wieczne. Zliczyliřmy godziny ná męřkách: á zapłáty nie przeliczym áni końcá iey doyřrzym. SkarKaz 639a.

W konstrukcji sugerującej przeczenie oznacza bardzo wielkie nasilenie (1): A kto Pánie poznác może moc gniewu twe^{go}/ á w boiáźni kto przeliczy gniew twoy? SkarKaz 7a.

Synonimy: obrachować, porachować, zrachować.

Formacje współrdzene cf LICZYĆ.

Cf PRZELICZONY